REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.— Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele
BIROURI de ANUNŢURI:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik.
în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 10 bani pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şése luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 luni 12 c., pe trei luni 6 corone. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 89. Braşov, Luni-Marţi 23 Aprilie (6 Maiŭ). 1902.

Din causa sfintei sěrbători de mâne, Marţi, sf. George, diarul nu va apăre până Miercuri séra.

Al doilea period al campaniei.*)

I.

Cine nu-şi aduce aminte de acel timp, când ca din clar senin s'a lăţit în publicul românesc faima, că partidul nostru e divisat în „ultraişti“ şi „moderaţi“. Diarul, ce rěspândea acésta, era aşa disul „organ al grupării tribuniste“.

Din primăvara anului 1892 amintitul diar a accentuat tot mai tare pretinsa divisiune, firesce, pe tema „campaniei memorandiste“. „Moderaţii“ deveniseră în urma acestei „campanii“ obiectul de atac al corifeilor tribunişti, carĭ ajunseseră la cârma partidului.

Până adĭ aceştĭ din urmă nu vreau sě concédă, că „moderaţii“ carĭ, după afirmarea lor, ar fi voit sě împiedece de dragul Ungurilor „ducerea memorandului la Viena“, au avut sentimente leale românescĭ pentru causa, ce trebuia sě-o servéscă memorandul; nu vor sě concédă, că acei bărbaţĭ, carĭ în realitate representau vederile părţii celei mai însemnate şi numěróse a partidului, s'ar fi bucurat din suflet, décă comitetul ales la 1892 s'ar fi reîntors victorios din preumblarea prin piaţa palatului şi prin parcul dela şoséua „Prater“ din Viena.

Din causa acésta eroii „campaniei“ enunţaseră formula: Pentru-ca naţiunea sě pótă ajunge la scop şi sě-şĭ pótă relua politica şi legăturile sale tradiţionale cu curtea din Viena e neapărat de lipsă sě fie mai întâiŭ paralisaţĭ şi nimiciţĭ pretinşii „moderaţĭ“, cărora, *nota bene*, li-se atribuia însuşirea extraordinară de a puté fi, în puterea moderatismului lor, şi kossuthişti şi unelte ale Ungurilor şi rusofilĭ tot de-odată.

Era şi speculă la mijloc, ca sě se facă reclam cât mai mare diarului „Tribuna“, care ajunse a fi declarat în mod volnic de către comitet de organul esclusiv al partidului, ér nu numai de organ al sěu. In definitiv „campania“ avea ţînţa de a câştiga matadorilor „grupului tribunist“ preponderanţă şi a perpetua, cum am dice, cocoţarea lor în conducerea centrală a partidului.

Din momentul când am vědut, că comitetul central al partidului pornesce spre povêrnişul de a se face esecutorul politicei „tribuniste“ séu, mai la înţeles dis, de a se identifica cu diarul „Tribuna“, care se conducea şi de inspiraţiunĭ, ce nu erau luate numai din sînul partidului, noi cei dela „Gazeta“ ne-am ridicat vocea, arătând că comitetul, pe drumul pe care a apucat, nu póte ajunge decât numai la resultatele cele mai triste pentru disciplina şi unitatea partidului.

Cuvintele frăţescĭ ale diarului nostru au fost esploatate de către matadorii din comitet ai clicei numai pentru a turna oleiŭ pe foc şi a aţîţa şi mai mult în contra nóstră. Asupra celorlalţĭ membri ai comitetului, carĭ nu erau „tribuniştĭ“, ci „se aliaseră“ numai cu ei pentru „acţiunea memorandului“, din care causă îi mai numiau şi „înfrăţiţii“, admoniările nóstre din nenorocire n'au putut avé efectul dorit, fiind-că dênşii erau ca şi hipnotisaţĭ, se întruniau de tot rar în comitet plenar şi stătéu sub înrîurinţa directă a „Tribunei“ şi a directorului, administratorului şi casierului ei, care figura totodată şi ca „ghinerar“ al „campaniei“ contra pretinşilor anti-memorandiştĭ.

După ce comitetul cu deputaţiunea au întîmpinat la Viena cunoscutul refus, devenise fórte critică, ba imposibilă chiar posiţiunea celor cu „campania“ *quand même* Ei în Iunie 1892 s'au întors acasă neasémĕnat mai opăriţĭ, de cum erau membrii conferenţei din Ianuarie 1892 la despărţire.

Acesta a fost momentul cel maie psichologic în viaţa partidului nostru, moment care putea sě ducă la o grabnică restabilire a echilibrului sdruncinat în sînul lui, la o deplină reculegere.

Cei-ce au forţat „campania“ ar fi fost constrînşĭ de a da sémă înaintea conferenţei partidului despre resultatul paşilor întreprinşĭ şi atuncĭ o răfuielă sănătósă şi dréptă ar fi fost neîncunjurabilă şi ar fi servit numai spre întărirea solidarităţii nóstre naţionale.

Lucrurile au luat însě o altă întorsătură din momentul, când îndată după întórcerea deputaţiei dela Viena, au isbucnit de-odată orgiile şovinismului turbat al adversarilor românismului.

*) A se vedé articolii „*Cine a spart solidaritatea?*“ din „Gaz. Trans“ Aprilie 1902.

Supěrări „patriotice“. Cercurile politice din Budapesta sunt viu preocupate de scirea, ce s'a lansat în unele foi, că archiducele *Francisc Ferdinand*, care va merge la Londra, ca sě represente pe Majestatea Sa la actul de încoronare a Regelui Eduard, va lua în suita sa afară de un aristocrat maghiar şi unul austriac, şi câte un membru din aristocraţia cehă şi polonă. Scirea a fost publicată şi în oficiosul „Magyar Nemzet“, ér pressa oficiósă din Budapesta ca la comandă a dat năvală în contra archiducelui, imputându-i *tendenţe federalistice*. Scirea, până acum, n'a fost nicĭ confirmată, nicĭ desminţită. In şedinţa de Sâmbătă a dietei kossuthistul *Pichler* a adresat ministrului preşedinte Szell o interpelaţie în cestiunea acésta.

Rěspundênd, ministru-preşedinte *Szell* a declarat, că după-cum scie el, archiducele va duce cu sine la Londra pe contele *Festetich* Tasilo din partea ungară, ér din partea austriacă pe un alt aristocrat. Se póte, că archiducele va duce cu sine şi pe alţii, însě însoţitorul maghiar nu va fi grupat între aceştia, ci va representa Ungaria *separat*. Este absolut esclus, ca archiducele sě aibă intenţia de a demonstra în favorul federalismului.

Stânga estremă a rěmas nemulţumită cu rěspunsul, din care nu reiese de loc, că în societatea archiducelui nu va fi şi câte un representant din nobilimea cehă şi polonă. La asta Szell a rěspuns, că nu e încă nimic stabilit şi că în cele din urmă nu se póte impune archiducelui pe cine şi câţi ómenĭ sě ducă cu el la Londra; lucrul principal e, că Ungaria va fi representată separat şi oficial.

Kossuthiştii au făcut sgomot şi au protestat, majoritatea a luat însě spre sciinţă rěspunsul lui Szell.

Alegerea de episcop în Arad. Consistoriul diecesei Aradului a ţinut Joi şedinţă plenară hotărînd unanim — cum spune „Bis. şi Şcól.“ — ca alegerea de episcop sě se facă *Duminecă la 11 Maiŭ n.* Hotărîrea acésta s'a notificat I. P. S. Sale Metropolitului Ioan *Meţianu* conform dispoşiţiunilor §-lui 18 din statutul organic.

Sinodul archidiecesan din Sibiiu.

(Raport special al „Gaz. Trans.“)

Sibiiu, 4 Maiŭ 1902.

Şedinţa I.

Astădĭ, după-ce s'a oficiat în biserica nóstră din Sibiiu-cetate sânta liturgie cu învocarea Duhului sânt prin Escelenţia Sa I. P. S. D. Archiepiscop şi Metropolit *Ioan Meţianu*, asistat de archimandritul Dr. Il. *Puşcariu*, protosincelul Dr. E. *Roşca*, protopresbiterii *G. Şagău*, *V. Voina*, *T. Gheţia* şi de diaconii D. *Câmpeanu* şi I. *Henţa*, care în decursul liturghiei a fost chirotonit întru preot, — Excelenţa Sa învitat prin o deputaţiune compusă din d-nii: P. Pipoş, V. Damianu, Dănilă, V. Preda, S. Medeanu şi M. Popescu la órele 11 şi jumětate a venit de nou în s-ta biserică, unde s'a ţinut prima şedinţă, şi a deschis sesiunea actuală sinodală prin următórea cuvêntare:

Christos a înviat!
D-lor deputaţĭ!

Este unul dintre cele mai plăcute momente ale vieţii mele, de câte-orĭ am fericirea a vě vedé în jurul meu, d-lor deputaţĭ nu numai pentru a conlucra în dragoste frăţéscă la înaintarea trebilor nóstre bisericescĭ, şcolare şi fundaţionale, şi prin acésta la întărirea bisericei nóstre naţionale, dér şi pentru a cunósce şi a vě pronunţa asupra mersului afacerilor; decĭ vě salut cu bucurie şi la acéstă întrunire, implorându-ne dela cer încă mulţĭ anĭ de conlucrare mănósă la continuarea acestei măreţe misiunĭ.

In aceste timpurĭ critice şi pentru biserica nóstră, este şi mare lipsă, d-lor de valorosul sprijin al d-vóstrě, a celor mai distînşĭ fii ai bisericei; este mare lipsă de asemenea împreunălucrare, mai ales la întărirea alor noştri în cele trei marĭ virtuţĭ creştine, în credinţă, dragoste şi speranţă, şi pe basa acestora tot la mai multă desvoltare a facultăţilor sufletescĭ a credincioşilor bisericei nóstre, precum fac acésta şi celelalte bisericĭ din iubita nóstră patrie.

Este frumósă şi măréţă acéstă chiemare a d-vóstrě, d-lor deputaţĭ, căcĭ ce póte fi mai măreţ şi mai frumos, decât a conlucra la întărirea bisericei strěbune, şi prin acésta la înaintarea în stare morală, culturală şi materială a clerului şi poporului din care ne-am născut şi în care am crescut; este însě şi grea acéstă chemare, chiar şi în timpurĭ mai bune, dér cu atât mai grea în timpurile de acum, când la tóte ocasiunile întêmpinăm mulţimea de curente bolnăviciόse, ce tind a slăbi credinţa în Dumnedeu şi simţul religios în popor, spre cea mai mare daună a bisericei, a patriei şi a societăţii.

Sě sperăm însě, d-lor deputaţi, că cu ajutorul cel puternic al lui Dumnedeu şi printr'o voinţă şi stăruinţă neobosită, şi din partea nóstră vom puté paralisa asemenea rele, şi vom ajunge a resolvi cu bun succes problema la care ne-am angajat.

Pentru a dobândi ajutorul lui D-deu, avem sě-l cerem necontenit, după disa sftei scripturĭ: *„Cereţĭ şi se va da voue“*, şi éră̆şĭ: *„Când am strigat, auditu-m'ai Dumnedeul dreptăţei mele şi întru necaz m'ai mângăiat“*. Ér pentru a ne însufleţi de voinţă tare şi de stăruinţă neobosită, sě avem pururea în vedere, că *noi toţĭ suntem din popor şi trăim prin el şi dela el*, şi aşa sórtea nóstră este strîns legată de a lui, că prin urmare lucrând pentru el, lucrăm şi pentru noi înşine.

Décă ţinem cu fală la originea nóstră şi voim a ni-o conserva, atuncĭ nicĭ pe un moment sě nu uităm d-lor, că precum în trecut, tot asemenea şi în viitor aceea numai prin biserică o putem ajunge, sě nu uităm d-lor, că bisericei avem a-i mulţumi ceea-ce suntem, înţelegênd şi posiţiile în carĭ ne aflăm; căcĭ deşi nu suntem toţĭ crescuţĭ aşa dicênd cu prescură, suntem însě din popor, pe care biserica l'a ocrotit şi l'a susţinut de-alungul secolilor, prin tóte valurile furtunóse ale acelora, precum sperăm, că ne va ocroti şi susţiné şi în viitor.

Sě nu uităm, d-lor, că noi înlocuim aicĭ pe acei vrednicĭ fruntaşĭ de odinióră, carĭ prin multe cercărĭ şi sacrificii ni-au conservat şi ni-au lăsat biserica străbună de cea mai scumpă moştenire, ca sě ne fie şi noue şi urmaşilor noştri asemenea scut şi adăpost puternic în tóte timpurile şi împrejurările grele, precum fù şi fericiţilor noştri înaintaşĭ.

In fine nicĭ aceia sě nu perdem din vedere, d-lor, că acea nepreţuită moştenire părintéscă este singură, care ne mai ofere şi un sigur şi mănos teren de conlucrare la ameliorarea sorţii nóstre, la apropierea nóstră tot mai mult de binele posibil în acéstă lume şi de fericirea eternă din cealaltă lume.

Pentru-ca sě scim apreţia, după adevěrata ei valóre, acea scumpă moştenire părintéscă, vě rog, sě cugetăm d-lor: ce ar fi fost de noi, décă nu am fi avut'o în trecut, şi ce s'ar alege de noi, décă n'am avé-o şi de presinte?

Şi durere, că tot mai sunt unii dintre ai noştri, şi încă chiar dintre aceia, carĭ s'au ridicat prin biserică şi trăesc dela biserică, carĭ nu cugetă la acestea, deşi bine věd, cât de mult ţin ceilalţĭ compatrioţĭ de alte confesiunĭ la biserica lor, măcar-că ei mai au şi alte terene de conlucrare, şi cât de mult se însufleţesc ei la conlucrare folositóre şi pe terenul bisericei lor.

Precum se vede, d-lor, nouě representanţilor clerului şi poporului ni-se impune marea datorinţă, de a readuce şi a întruni pe toţĭ ai noştri la conlucrare comună şi armonică, la opul cel mare al esistenţei nóstre, precum fac acésta şi celelalte confesiunĭ; nouě ni-se impune sě ne întărim voinţa şi sě ne potenţăm stăruinţele la acel mare op, la care ne-am angajat, căcĭ numai făcênd aşa, vom puté conta sě ne însoţéscă şi ajutorul cel puternic al lui Dumnedeu la resolvirea măreţei nóstre probleme.

Decĭ staruinţele nóstre sě se concentreze, d-lor, deoparte în controla mersului afacerilor nóstre bisericescĭ, ér de altă întru apropiarea alor noştri tot mai mult de biserică; întru întărirea lor tot mai mult în credinţa în Dumnedeu şi în unul născut Fiiul sěu Domnul nostru Iisus Christos, care credinţă însě sě se manifesteze şi în fapte, căcĭ scris este: *„că credinţa fără de fapte mórtă este“*. Stăruinţele nóstre sě se concentreze, d-lor, şi în dragostea către Dumnedeu şi deaprópele şi prin acestea în desvoltarea şi cultivarea simţului religios, în měsură tot mai mare, ér pe basa acestora acele stă-

ruințe sě se continue și la desvoltarea facultăților sufletescĭ ale clerului și poporului nostru pentru-ca în lupta de esistență și ai noștri sě pótă ține concurența, ce li-se impune. La tóte acestea avem însě a conlucra, d-lor, nu numai cu cuvêntul, dér și cu fapta și cu esemplul nostru, făcêndu-ne toți apostolĭ luminătorĭ ai clerului și poporului, învěțându-l cele bune și folositóre și ferindu-l de cele rele și păgubitóre, după cuvintele sfintei scripturĭ: *„çel ce va face și va învěța așa, mare se va chema înaintea lui Dumnedeu“*.

Pentru ca învěțăturile nóstre sě fie bine primite de ai noștri, este neapěrat de lipsă, ca ceea-ce învěțăm cu gura, sě arătăm și prin faptele nóstre. Așa de esemplu: când sfătuim altora, sě cerceteze mai regulat biserica și sě țină cu tótă tăria convingerii la ea; când sfătuim sě țină cu tărie la sfintele aședăminte bisericescĭ și la datinele religióse, atuncĭ mai întâiŭ noi sě facem ceea-ce sfătuim altora, sciut fiind, cum-că esemplele sunt mai atrăgětóre și mai mișcătóre, decât vorbele, dovedind și prin asemenea fapte dragostea nu numai către cler și popor, dér si către biserică.

Este neapěrat de lipsă asemenea lucrare din partea nóstră, d-lor, constatat fiind, că numai cultura religiósă-morală feresce pe ómenĭ de lucrărĭ rele și păgubitóre și îi conduce la lucrărĭ bune și folositóre, apropiindu-i tot mai mult de Dumnedeu, și prin El de binele temporal și de fericirea eternă.

Fiind convins, d-lor deputațĭ, că și d-vóstră tot asemenea simțițĭ tóte acestea, și că sunteți însuflețiți de dorul de a vě pune tóte puterile în serviciul causei, la care v'a chiemat încrederea clerului și a poporului, și implorând și din acest loc binecuvêntarea cerului asupra nóstră și asupra lucrărilor nóstre, dechiar sesiunea sinodului nostru archidiesan ordinar pentru anul 1902 de deschisă“.

*

Cuvêntarea a fost ascultată cu deosebită atențiune și fiască pietate de către deputațĭ și a fost întêmpinată cu aclamărĭ de „sě trăiéscă“.

După acésta Escelența Sa a desemnat notarii provisorĭ. Din cler pe Dr. E. Cristea și M. Voileanu, ér dintre mirenĭ pe Dr. Bologa, Dr. Șenchea, Dr. Radu și S. Moldovan.

Făcêndu-se apelul nominal se constată presența a 43 de deputațĭ și astfel sinodul se declară capabil de a aduce concluse valide.

Urméză alegerea definitivă a biroului și a diferitelor comisiunĭ, în carĭ s'au ales, cu puține modificărĭ, tot membri din anul trecut.

După-ce s'au împărțit rapórtele consistoriale diferitelor comisiunĭ, Escelenția Sa ridică ședința la órele 12 și jumětate, anunțând ședința proximă pe Marțĭ, în diua s-tului Georgiu, după s-ta liturgie.

Escelența Sa a întrunit apoi la prând la ospitala sa masă 24 deputațĭ.

Rep.

Érăşĭ un articol al baronului Banffy.

In numěrul cel mai nou al revistei „Magyar Közélet“ baronul Banffy urméză cu desvoltarea ideilor sale de „bărbat de stat“ într'un articol întitulat: Politica de naționalitățĭ ungară și „Statul de drept.“ — Étă, ce scrie faimosul ex-ministru-președinte:

Este de resolvat așa-dér problema, décă statul ungar va pricepe și va puté sě devină un *adevěrat stat național?* Dela acéstă resolvare depinde cestiunea existenței nóstre în viitor. Astădĭ, când în tótă Europa este predominant curentul formațiunilor naționale, fără resolvirea acestei probleme statul ungar nu póte avé nicĭ un viitor(!). Este prin urmare cestiune de existență, ca problema sě fie resolvită, și pentru acésta — căcĭ nu se póte a nu voi ținta — trebuesc alese și aplicate acele mijlóce, carĭ necondiționat asigură ținta.

Statul ideal, după teoria teoreticianilor dreptului public, este *statul de drept.* Aceștia ne presentă acest stat ca un ideal și anunță, că fără stat de drept nu există îndreptățire de existență a unui stat. Ei nu iau în considerație, că pe când pe de-o parte este neîndoios, că organismul de stat, care realiséză principiul suprem: egalitatea de drept și asigură drepturile fie căruia, este ținta, la care trebue sě tindem, — un stat, care se află în stadiul desvoltării, *nu póte sě fie stat de drept.* Așa a fost pretutindenea și așa este și în statul ungar.

In timpul ce a precedat formațiunile secolului XVIII și XIX, în luptele francese, carĭ au creat unitatea germană, nu statul de drept a fost, cel ce a creat. Statul de drept teoretic, décă peste tot este posibil, era numai, séu putea numai sě fie resultatul acelei lupte, care a urmat în stat tendinței. ce a realisat egalitatea de drept. Eu admit, ba chiar declar, că crearea statului de drept ungar trebue sě fie ținta nóstră finală, însě numai ținta finală. care sě fie reservată timpului, când *statul național unitar maghiar* va fi deja creat și asigurat.

Adĭ, după cum s'a spus, nu pot exista în Europa, decât state naționale, și *décă noi înainte de crearea statului unitar național maghiar căutăm idealul statului de drept, vom puté fi un stat, póte chiar un stat de drept, însě nu putem fi stat național unitar maghiar.*

Isvórele sentimentului național, basele lui, scopurile lui, nu le putem esplica, trebue numai sě le înțelegem și înainte de tóte sě le simțim. Nu putem sě-i scrutăm basele, nu putem sě le dăm o esplicație, dér totușĭ scim cu toții, că simțind împreună cu poetul, care dice că

„A nagy világon, e kivül
Nincsen számunkra hely.“

(în lumea cea largă, afară de aicĭ, nu esistă loc pentru noi), numai în a doua linie ne alipim de pămêntul care ne-a născut și hrănit, în prima linie însě ne alipim sentimentului limbei naționale maghiare, care ne légă de acest pămênt.

Baronul Iosif Eötvös dice, că „experiența arată, că aceia, carĭ în sciințele de stat ocupă primul loc, pe terenul politicei practice, arareorĭ justifică așteptările. Causa este, că cei ce se ocupă mult cu ideile, înclinația acésta o transmit și pe terenul politicei practice, aicĭ însě nu se cere prevederea consecințelor îndepărtate, ci utilisarea imediată a relațiunilor existente.“

Aplicând acestea la referințele ungare. *nu se póte lucra cu teorii înțelepte de drept public, ci cu mijlócele practice potrivite pentru crearea statului național maghiar.* Aceste mijlóce trebue sě servéscă la întărirea societății unitare maghiare, sě asigure progresul economic și cultural și sě scótă în relief în tóte manifestațiile vieții publice unitatea națională și caracterul maghiar național al țěrii.

Sě nu ne înțelegem însě fals, căcĭ din tóte acestea nu urméză politica brutalității, séu a lesiunei dreptului, din acésta urméză numai, că *în viéța publică ungară, se nu se manifeste nimica, ceea-ce ar slăbi caracterul maghiar al statului național maghiar în lăuntru séu în afară și ar face posibilă în statul ungar desvoltarea unei alte culturĭ, de cât a celei maghiare, căcĭ orĭ-ce progres cultural, care nu sprijinesce unitatea națională, înmulțesce numai forțele disoluțiunei.*

Nu este permis, ca aspirațiunele de limbă și cultură națională sě se manifeste în așa fel, în cât idealul statului unitar național maghiar, care nu póte fi limitat, decât de autonomia provincială acordată Croației, se fie înlăturat ca țintă finală, căcĭ în acest cas, problema, care alcătuiesce basa existenței în viitor, nu se póte resolvi.

(Va urma.)

Kossuthiștii și „Gott erhalte“.

Am semnalat deja, că în ședința dela 1 Maiŭ a dietei, kossuthiștii au înscenat érășĭ un mare tărăboiŭ, un scandal, trăgênd în discuțiune și dinastia. Vom da, în resumat, cele ce s'au petrecut în numita ședință.

Ratkay L: Ceea-ce a spus ministru de honvedĭ despre armată, nu póte decât sě facă sě roșéscă de rușine tot Maghiarul adevěrat. Majoritatea, spre rușinea țěrii, l'a aplaudat. Tinerii maghiarĭ sunt desbrăcațĭ în șcólele de cadețĭ de maghiarismul lor. E o mare nenorocire, că la națiunea acésta (maghiară) lipsesce consciența de sine, n'are bărbăție și nu cutéză a pedepsi un astfel de tratament. Ministrul de honvedĭ a pus erĭ națiunea maghiară pe același nivel cu naționalitățile, când i-a negat supremația. (*Rakosi* V: Mareșal Veselovsky) Imnul *„Gott erhalte“* revolteză pe Maghiar, și totușĭ ministrul de honvedĭ își află o plăcere în el. In cântecul acesta se cuprinde o adevěrată umilire, amintirile, ce sunt legate de el nu pot fi îndepărtate. De ce a ordonat ministrul de honvedĭ, ca musicile militare sě cânte imnul acesta, când apare undeva domnitorul? După-ce věd, că zadarnic ne adresăm guvernului în cestiunea acésta, *apelez la tinerimea maghiară, apelez la toțĭ membrii națiunei maghiare, ca orĭ unde vor audi cântecul acesta, fie că e de față Regele orĭ alt membru din casa domnitóre, sě nu tolereze a-se infama demnitatea națiunei, sě demonstreze în contra lui și sě fluere.* Orĭ-ce meșteșugirĭ ale lui Krieghammer și Fejervary, vor fi însě zadarnice. Când va sbura odată de-alungul țěrii strigătul: *Libertate. libertate!* pot veni ei și armatele lor, cu *„Gott erhalte“*; tinerimea va fi acolo, unde va audi libertatea.

Br. Geza *Fejervary:* Tinerimea maghiară e mult mai înțeléptă și mai tacticósă, decât sě pornéscă după astfel de vorbe.

Rakosi V: Doi principĭ din casa domnitóre petrec în Budapesta. Unul din ei a participat la deschiderea „clubului-aeronautic“ și a și plecat c'un balon. Când presidentul clubului l'a salutat în limba maghiară, el a rěspuns: „Regret mult, că *nu vorbesc limba provinciei*“. („Ich bedaure sehr, dass ich die Landessprache nicht spreche“...) Și acest prinț n'a fost moștenitorul Siamului, ci archiducele Leopold Salvator. Limba maghiară însě nu e „Landessprache“, ca cea boemă, slovacă, rutenă séu croată, ea e limbă de stat. Ce mirare, décă în astfel de împrejurărĭ, ministrul Fejervary glorifică pe „Gott erhalte“, deși acest „Gott-erhalte“ e ceva trist pentru noi, căcĭ de câte orĭ națiunea a plâns, s'a cântat „Gott-erhalte“. Ungaria valoréză totușĭ atâta, ca pentru posesiunea ei membrii dinastiei sě învețe o limbă destul de frumósă, cinstită și poetică (!)

Br. Geza *Fejervàry:* Cum-că archiducele Ludovic Salvator s'a folosit de espresiunea „Landessprache“, acésta nu e o crimă așa de mare. In cele din urmă ea póte fi considerată de un *lapsus*, și nu se póte pretinde, ca orĭ-cine sě foloséscă totdéuna terminii legalĭ (*Peoty* A: Sě'nvețe unguresce) Motivul principal pentru care am luat cuvêntul este vorbirea d lui Ratkay. El a adresat tinerimei maghiare un apel față de care declar, că *numai sub scutul imunității....*

Ratkay L: Pentru insulta acésta pretind satisfacție dela d-l președinte.

Br. *Fejervary:* In fața națiunei fac responsabil pe d-l Rátkay pentru casul, când unul séu altul din tinerime ar fi sedus... (Strigărĭ: Du-te în Viena! Trebue chiemat la ordine.)

Ratkay L: Cer cuvênt, pe motiv de insultă personală.... Orĭ-cum așĭ judeca cestiunea. lucrul se presentă așa, că décă eu n'așĭ fi deputat, n'așĭ fi avut curagiul a o spune. Declar prin acésta, că voiŭ căuta prima ocasiune, ca *eu sě fiu cel dintâiu, care în fruntea tinerimei sě demonstrez în contra lui „Gott erhalte“.*

Acéstă parte a ședinței s'a sfîrșit în mijlocul unui mare tumult.

Procesul falsificatorilor de banĭ.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans“.)

Tirgul-Mureșului, 3 Maiŭ 1902.

Ședința a doua.

Ședința a doua se începe la ora 9 dim. și se continuă cu ascultarea acusaților dintre care unii sunt dațĭ judecății, pentru-că au ajutat la falsificarea biletului de 100 românesc și alții, că l'au pus în circulatiune.

Arsenie Budac, acusat, spune că nu scie nimic de falsificarea de banĭ, că pe Ressel nu-l cunósce, numai i-a audit de nume. E ginerile lui Tănase Tarcea, dér locuiesce în alt sat. N'a dat banĭ, n'a fost tovarěș, și n'a fost amestecat cu nimic la falsificarea banilor românescĭ.

P. Bucurenciu spune, că ducêndu-se la Tarcea în grădină, a vědut, că acesta a aruncat un pachet pe care el, Petru, l'a ridicat; a vědut în pachet nisce hărtii albastre, pe carĭ nu le-a cunoscut ce sunt; a ținut pachetul în șerpar tótă diua și séra l'a ascuns în fên. Când a venit frate-sěu din România, i-a dat lui acele bilete și vědêndu-le, acela i-a spus, că sunt banĭ românescĭ bunĭ.

La confruntare, Tarcea susține, că a dat în mână pachetul cu bilete lui Bucurenciu și că i-a spus, că sunt bilete din cele făcute de Cănduleț.

Martorii.

Sě procede la ascultarea martorului Ion Lazăr, cârciumar în Porcescĭ și Frankovski Francz, carĭ amêndoi declară, că la 7 Martie 901, a venit un om, care a dis, că se numesce George Ión Solomon din Cârța Nr. 46. ca sě schimbe un bilet de 100 lei; i-s'a schimbat pe 93 corónе. Lazăr adauge, că după cât-va timp un zaraf din Sibiiu i-a spus, că biletul e fals și a reclamat la gendarmĭ. S'a făcut cercetare și la Cârța Nr. 46 nu s'a găsit nimenĭ cu numele de Solomon. Numai mai târdiu a vědut pe acel om la judele instructor și-l cunósce.

Somat sě spună, décă acel om este între acusațĭ, îi privesce și arată pe Tănase Tarcea. Tot pe Tănase îl arată, ca fiind George Solomon, și Frankovsky.

Max Ressel, fabricatorul biletelor false, care a fost condamnat la Ploiescĭ, povestesce, în limba germană, tóte peripețiile falsificării biletului de 100 lei românesc, apoi fiind confruntat cu acusații declară:

Lui *Nicolae Lichirie,* că dênsul, Lichirie, l'a chemat de trei orĭ, sub diferite cuvinte, dér în realitate pentru a falsifica banĭ, că i-a trimis banĭ ca sě vină, că a întocmit asociația de opt pentru a falsifica biletul de 100, că l'a trimis pe Ressel la Viena, împreună cu Ion Munteanu pentru a cumpěra aparatele trebuitóre, că a întocmit instalarea în pădure pentru a lucra falsul.

Lui *Tarcea* îi spune, că acesta, nu Cănduleț, a luat cele 80 bilete false ca sě le schimbe și că Ressel, înainte de a-le da lui Tarcea în mână, i-le-a numěrat și împachetat.

Lui *Schiopu,* că el a dus, la pădure cu căruța sa aparatele și că a cumpěrat, cu banĭ dela sine al doilea bilet bun de-o sută, care a servit ca model.

Lui *Giurca* îi spune, că atuncĭ când i-a dat cele 40 bilete false, Ressel i-a spus, că sunt false și adauge, că Giurca, după-ce s'a întors din Bucurescĭ, i-a spus că a schimbat unul, care apoi a fost recunoscut ca fals și că pe cele-lalte le-a lăsat lui Minea Iliescu.

Minea Iliescu, asemenea condamnat la Ploiescĭ, istorisesce cum Giurca i-a dat pachetul de bilete, spunêndu-i, că sunt falsificate de Ressel, mărturisesce, că i-a dis atuncĭ: „va sě dică voi tot ațĭ falsificat bilete“, făcênd prin acésta alusiune la alte încercărĭ anterióre și că Giurca i-a rěspuns: „nu eu, fiind-că eram în pușcărie, ci cei-lalțĭ le-au falsificat“.

Sě mai ascultă martorii Comșa Budac, Arsene și Ion Pădureanu.

Ședința se ridică la ora $6^1/_2$.

Ședința a treia.

D. procuror Gyarfas susține acusarea arătând în amĕnunt faptele sěvîrșite de fie-care acusat și cerênd pedepsirea lor aspră și esemplară. Renunță însě la acusare contra lui Arsenie Budac, pe care Ressel nu l'a cunoscut.

D-l S. Damian, advocat, desvóltă unele fapte, care vědesc culpabilitatea acusaților. D-sa declară asemenea, că nu-șĭ însușesce acusarea contra lui Budac.

Apoi advocații, în numěr de 9, pledéză fie-care pentru clientul sěu.

La $12^1/_2$ ședința se ridică, anunțându-se continuarea ei la $3^1/_2$ óre.

Tribunalul intră în deliberare.

La $3^1/_2$ óre, ședința se redeschide și d-l președinte, Schuller Iosef, dă cetire sentinței prin care sunt condamnațĭ:

Nicolae Lichirie la 7 anĭ temniță grea, socotindu-se în aceștĭ 7 și anul de prevențiune, și la 5 anĭ de interdicțiune.

Tanase Tarcea la 6 anĭ temniță grea, socotindu-se și anul de prevențiune și la 5 anĭ de interdicțiune.

Ion Munteanu, Lazar Munteanu şi N. Schiopu la câte 5 anî de temniţă grea, în care se socotesce şi preventiunea şi la câte 5 anî de interdicţiune.

Ión Giurca la 4 anî temniţă grea, în care intră şi preventiunea şi 5 anî de interdicţiune.

Nicolae Şelaru la $1^1/_2$ an, în care intră şi preventiunea şi 5 anî de interdicţiune.

Petru Bucurenciu la 8 lunî şi la 5 anî de interdicţiune.

Laslo Lazarievicî la 3 lunî şi la 3 anî interdicţiune.

Arsenie Budac este achitat.

D-l procuror declară, că face apel pentru mărirea pedepsei date lui Giurca şi Ion şi Lazar Munteanu şi pentru micşorarea pedepsei lui Schiopu.

Bucurenciu şi Şelaru se declară mulţumiţî.

Advocaţii anunţă apel.

D-l procuror cere ca condamnaţii sĕ fie ţinuţî în închisóre până la judecarea apelului.

Advocaţii solicită punerea lor în libertate.

Tribunalul, deliberând, decide:

Bucurenciu şi Şelaru sunt lăsaţî liberî până la judecarea apelului: cei-lalţî însĕ vor rĕmâne arestaţî.

Şedinţa se ridică la 6 óre.

— n.

SCIRILE DILEI.

— 22 Aprilie v.

„Corda Fratres“. In scurt timp va ieşi de sub tipar raportul despre activitatea Secţiunei Române a F. I. A. S. „Corda Fratres“ dela început (1898) până în 31 Martie 1902; un volum menit a da tóte informaţiunile necesare în cestiunile, ce ne ating în legătură cu „Corda Fratres“. Va fi decî acesta un *Vademecum* indispensabil pentru toţî acei, carî doresc a fi orientaţî asupra acestor cestiunî şi în înţâiul loc pentru conducĕtorii consulatelor şi pentru acei, carî se vor pregăti a lua parte la congresul cel mai apropiat, care va avé loc în Budapesta. Fiind-că activitatea, ce împrejurările o impun direcţiunei Secţiunei Române, reclamă cheltuelî enorme şi chiar raportul va costa o sumă considerabilă, pentru acoperirea în parte a acestei sume se fixéză preţul acestui raport la 1 Leu pentru România, 1 corónă pentru Austro-Ungaria şi 1 franc pentru streinătate. Pentru a se puté orienta asupra numĕrului de esemplare, se deschide subscriere cu preţul indicat mai înainte. Preţul esemplarelor subscrise este a-se înainta pe adresa d-lui Lucian *Bolcaş*, Wien VIII Iosefstädter-strasse Nr. 34.

Reconstruirea fortăreţelor rusescî. Diarele poloneze primesc din Varşovia scirea, că un ucaz imperial ordonă reconstruirea tuturor fortăreţelor dela hotarĕle dinspre Austria şi Germania, avênd a-se cheltui 420 milióne de ruble.

Aniversarea rĕsboiului independenţeî. Tóte regimentele din România, carî au luat parte la rĕsboiul independenţeî, vor trimite la 10 Maiû la Bucurescî câte o companie cu drapel, spre a lua parte la defilare. Regimentele, carî mai au drapelele dela 1877, vor primi altele nouĕ, ér cele vechî vor fi puse în museul arsenalului. Drapelele cele nouĕ, înainte de-a fi predate trupelor, vor fi bine-cuvêntate de I. P. S. S. Metropolitul-Primat, în presenţa Majestăţiî Sale Regelui şi a tuturor înalţilor demnitarî ai statului, în pavilionul, care se va ridica pe piaţa Romană. Trupele vor defila apoi cu acele drapele.

Botezul copilei „România“. Am adus scirea, că în sala de onóre a casărmei regimentului 4 Ilfov Nr. 21 de infanterie din Bucurescî, locotenentul suedez Landegren, ataşat pe lângă acest regiment, şi-a botezat o copilă a sa dându-i numele de „România“. Naşii fetiţei au fost: d-l colonel Hiotu, care a ţinut-o în braţe în numele ofiţerilor, ér luminările de d-l sub-locotenent Popescu, cel mai tinĕr ofiţer din regiment, şi de mama mare a fetiţei, adecă de mama d-nei Landegren. Serviciul botezului s'a oficiat în limba francesă, de cătră pastorul bisericei protestante, d-l Hächt. După sfirşirea serviciului, s'au adus felicitările; apoi d-l colonel Anghelescu, comandantul pieţei, fiind de faţă la ceremonie, a dat braţul dómnei naşe, ér ceilalţî ofiţerî au dat braţul celorlalte dómne presente, conducêndu-le în sala de scrimă a reg., frumos împodobită cu ghirlande de brad şi drapele tricolore şi transformată în bufet, unde s'a servit asistenţilor bombóne şi şampanie. Musica reg., sub comanda d-lui maior Ivanovicî, a intonat înainte de botez cântecul rugăciunei, ér după ceremonie diferite alte arii. D-l colonel Hiotu a cetit, în timpul serbărei, o depeşă din Stockholm trimisă de ofiţerii regimentului suedez, din care făcea parte d-l Landegren, şi prin care mulţumesc d-lui colonel Hiotu pentru marea onóre şi simpatie, ce ofiţerii românî au arătat camaradului lor. După aceea d-l coloel a oferit d-lui Landegren un pergament, iscălit de toţî asistenţii şi de pastor, şi care va servi drept amintire a serbărei. S'au ridicat toasturî în sănĕtatea părinţilor copilei.

Arestarea unuî student în apartamentele Ţarinei-vĕduve. La Petersburg a produs mare sensaţie faptul următor: Vinerea trecută Ţarina-vĕduvă Maria, reîntorcêndu-se împreună cu Ţareviciul, marele-duce Michail, la palatul Anikow, traversă o sală a apartamentelor sale private, atuncî când zări în scobitura unei ferestre pe un individ, care, cu tóte că era îmbrăcat în livrea de Curte, dădû de bănuit prin atitudinea luî sfiósă. Ţareviciul puse mai multe întrebărî acelui individ, care se încurcă cu totul; marele-duce scóse spada şi impuse necunoscutului a nu se mişca, pe când Ţarina dădea alarma. Alergară damele şi alte personagii ale curţei, carî arestară pe acel individ. Făcêndu-i-se perchisiţie, s'a găsit la el un briceag şi o sticluţă cu un lichid incolor, care va fi analisat. Individul n'a opus nicî o resistenţă, a refusat însĕ se spue numele şi profesiunea luî. După aspect pare a fi un student în vêrstă de 24 anî. Nu se pricepe, cum a putut pĕtrunde el în apartamentele private ale Ţarineimame.

Starea sĕmĕnăturilor în România. Din telegramele sosite aprópe dela toţî prefecţii ministerului de interne resultă, că din fericire, sĕmĕnăturile n'au suferit aprópe de loc în urma ploilor abundente şi a frigului excesiv din dilele trecute. Totuşî, rapiţa fiind mai sensibilă frigului, nu se pot încă precisa stricăciunile, ce a suferit, decât mai târdiu. E adevĕrat însĕ, că pomii înfloriţî au suferit fórte mult. La ministerul de interne se lucréză la un tablou în privinţa stărei sĕmĕnăturilor în ţéră, în urma ploilor şi frigului din dilele din urmă. Acest tablou va fi înaintat M. S. Regelui, conform dorinţei esprimată de Majestatea Sa.

La Arsenalul armatei române se fac pregătirile necesare pentru banchetul ce va avé loc la 15 Maiû şi va fi dat de ofiţerii de artilerie, cu prilejul aniversărei a 25 anî dela rĕsboiû. Atelierul, în care se va da banchetul, va fi frumos decorat şi va fi luminat à giorno.

Rĕsboiul sud-african i-a costat până acum pe Englesî *5 miliarde 625 milióne.*

Grózmica rĕsbunare a unuî bărbat gelos. Un anume Post, care are o fermă nu departe de Tonawanda, în statul New-York, s'a scăpat de nevasta luî în chipul cel mai barbar, care se póte închipui. Fórte gelos pe nevasta luî, Post se certa adesea cu dênsa, acusând'o de infidelitate. Deunădî, după o scenă violentă, brutalul bărbat o legă de un stêlp al staulului şi învĕlind-o într'o pânză roşie, asmuţî asupra ei un taur înfuriat. Numai cu o singură lovitură de córne, sĕrmana victimă a fost ucisă.

Omorîtă de un gâscan. Copila Elena Silivestru, din comuna Gulianca, judeţul Rîmnicu-Sărat, pe când se întorcea acasă dela nisce rude, a fost întêmpinată de un gâscan, care a trântit-o jos şi a bătut-o cu ciocul în cap până ce a omorît-o.

Băile Eforiei, carî au fost închise 6 dile, se deschid érăşî cu diua de astădî.

Furnisare de încălţămite pentru honvedî. Ministrul ung. de honvedî a luat hotărîrea de-a da meşteşugarilor din patrie furnisarea încălţămintelor, şi anume a 16·300 de părechî bocoance şi 6700 părechî ghete uşóre. Preţul unei părechî de bocoance este 10 cor. 15 banî, al ghetelor uşóre 8 cor. 65 banî. Marfa gata este de a-se înainta cel mai târdiu până la sfîrşitul luî Martie 1903 la depositul de monture din Budapesta. Relativ la timbrarea ofertelor, s'a dat favorul de a-se pune timbru de-o corónă pe cólă, orî câţî ar fi semnaţî pe ea. Meşteşugarii, carî fac oferte individuale, fie-care trebue sĕ pună timbru de 1 corónă. Ofertele sunt de a-se înainta cel mult *până la 1 Iunie* a. c. la camera de comerciû şi industrie din Braşov.

Conferinţa învĕţătorilor

rom. gr. or. din districtul Braşovului (protopopiatele: Braşov şi Treiscaune.)

Şedinţa V (20/IV a. c. 8—12 óre a. m.).

S'a ţinut cu anii V şi VI de şcólă o lecţie practică tot din sciinţele naturale. D-l Dometie Dogar, învĕţător în Săcele, a tractat cu aceşti anî de şcólă tema: „Sarea comună“. — Cu ceilalţî anî de şcólă s'a purces ca şi la lecţiile precedente.

D-l Dogar, un brav învĕţător, a sciut sĕ-şî predea tema alésă cât sĕ póte de intuitiv şi sĕ o facă elevilor interesantă, avênd un bun metod de predare.

Conferenţa a fost fórte mulţumită cu lecţia practică, ţinută de d-l Dometie; ea l'a întêmpinat cu „sĕ trăéscă“ şi pentru deplin succésa lecţie a decis sĕ i-se aducă mulţumită protocolară.

A urmat o mică pausă, după care conferenţa s'a ocupat cu stabilirea materiei de predat din sciinţele naturale elevilor unei şcóle poporale de ale nóstre cu 6 anî de şcólă.

Comisiunea (d-nii învĕţătorî din Săcele), însărcinată sĕ statoréscă acest material, luând de basă normativul şcolar şi esperienţele sale pedagogice, şî-a presentat raportul prin d-l referent Lepedeanu. — Conferenţa a primit raportul cu unele micî modificărî.

In conferenţa din anul trecut se alesese o comisiune permanentă, care sĕ stea în continuă consfătuire asupra îmbunătăţirilor pe teren şcolar.

D-l preşedinte actual, ca membru al acestei comisiunî, comunică, că ea s'a cugetat la redactarea unei foi pedagogice şi întrébă conferenţa: „Care ar fi modalitatea cea mai practică după care s'ar puté înfiinţa şi susţine o fóie pedagogică, aşa ca esistenţa ei sĕ fie asigurată pentru tóte timpurile?“

Conferenţa decide în principiu redactarea unei atarî foi şi unanim se angajéză a o sprijini moral şi material. Planul însĕ sĕ fie pus în lucrare numai după-ce comisiunea permanentă se va fi pus în înţelegere cu conferenţele din celelalte cercurî şi numai după-ce vom fi asiguraţî de primirea sprijinului moral, dér mai ales material al conferenţelor din mai multe cercurî.

Cu acestea programul pentru acest an s'a exhauriat şi d-l preşedinte încheie conferenţa, mulţumind membrilor de faţă pentru participarea seriósă şi activă în întreg decursul ei.

D-l G. Ludu îi mulţumesce pentru tactul şi prudenţa, cu care a condus conferenţa şi pentru dragostea adevĕrată, ce a arĕtat-o întotdéuna pentru propăşirea dascălimei nóstre, ér conferenţa îl întêmpină cu repetite „sĕ trăéscă“ şi decide a-se lua act la protocol despre bunul tact şi înţelepciunea, cu care ne-a condus.

R.

NECROLOG. Subscrişii cu inima înfrântă de durere anunţă consângenilor şi amicilor din depărtare, cum că prea bunul părinte, socru şi moş. **Vasiliu Lazăr de Purcăreţî**, protopop tractual, asses. consis., paroc al beneficiului inferior din Apşia de mijloc şi membru al congregatiunei comitatense, după un morb îndelungat, în al 67-lea an al etăţii şi al 34-lea al vĕduviei sale, provĕdut cu sfintele sacramente ale moribundilor, în 24 Aprilie 1902. şî-a dat nobilul sĕu suflet în mânile Creatorului. Osĕmintele scumpului defunct se vor astruca după ritul gr. cat. Lunî în 28 l. c. la 2 óre p. m. în grădina defunctului la acel loc, care spre acest scop, încă în viéţa sa el singur şi'la ales.

Apşia-de-mijloc, 24 Aprilie 1902. Fie-i ţĕrêna uşóră şi memoria binecuvêntată! Andrei Lazăr de Purcăreţî, Alexandru, Susana, ca fiii şi fică. Vasilina Hosszu, de Kis-Nyires, Anna Ivasco de Iood, Margaretta baronessa Sztojka de Szala ca ginere şi nore. Juliana Lazăr de Purcăreţî, Laurentin, Ilie, Vasiliu, Alexandru Gabriel, Helena Hosszu de Kis-Nyires, Alexandrina, Iosif, ca nepoţii şi nepóte.

— **Ana Vesalon** născ. **Popa**, a încetat din viéţă, Marţî în 16/29. Aprilie la óra 1 nóptea în al 54-lea an al etăţii şi al 34-lea al fericitei sale căsĕtorii. Rĕmăşiţele pămêntescî ale reposatei s'au înmormêntat Vinerî în 19 Aprilie v. la 12 óre a. m. în cimitirul român gr.-or. din Ilteu. O jelesc Alesiu Vesalon, paroch gr.-or., ca soţ, Eugenia, Nicolae şi Virgil, ca fiică, ginere şi nepot. Maria şi Ioan, ca fraţî. Iosif Bogdan, ca cumnat. Aurel, Ecaterina şi Emilia, ca nepot şi nepóte.

ULTIME SCIRI.

Londra, 5 Maiû. Pressa englesă este din nou fórte optimistă în privinţa încheierii păcii cu Burii. Se afirmă, că dintre 34 comandamente bure, 14 s'au declarat pentru pace.

Diverse.

Telegrafia fără sîrmă peste ocean. Se scie, că vaporul transatlantic „Philadelphia“ a plecat dela Poldhu în Cornwalles (Anglia), ducênd pe Marconi. La Poldhu era o staţie de telegrafie fără sîrmă cu trei-decî de catargurî, înalte de câte 70 de metri şi cu un alternator cu putere de 38 de cai. „Philadelphia“ a stat în timpul călĕtoriei în legătură cu staţia de plecare, schimbând cincî depeşî, cea dintâiû la 400 km. dela capul Lizard şi cea din urmă la 2500 km. Er litera S a fost depeşată la depărtare de 3400 km. Şi litera S nu s'a înregistrat numai telefonic ca la data întâia, ci a fost chiar tipărită pe fâşia de hârtie a receptorului din America! Marconi spune, că nicî nu trebue la staţiile luî telegrafice catargurî mai înalte fie ele cât de departe, ci că numai puterea curenţilor trebue sĕ fie destul de mare. Mai spune, că undele electrice se comunică prin eter fără a-se ţine sémă de bulbucătura pămêntului, cu curente destul de tarî s'ar puté trimite depeşî în în jurul pămêntului. Cetim în diarele strĕine, că Pierpout Morgan şi alţii au făcut un sindicat, care a cumpĕrat cu vre-o 8,000,000 de lei invenţiunea luî Marconi. Au de gând sĕ lege prin staţiunî — Marconi Alasca cu Japonia, Alasca şi San-Francisco cu Haway şi cu Filipinele etc.

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureşianu.***
Redactor responsabil: ***Traian H. Pop.***

Dela „Tipografia A. Mureşianu" din Braşov, se pot procura următórele cărţi:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arĕtat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Scrierĭ istorice.

Memorii din 1848—49 de *Vas. Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Preţul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino şi Lissa", interesanta şi eminenta conferenţă, ce a ţinut'o d-nul colonel c. şi r. *Francisc Rieger* în reuniunile militare dela Braşov şi Sibiiu. Broşura conţine şi două portrete bine reuşite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conţine şi o hartă a Lissei, cum şi ilustraţiunea mormêntului eroului nostru. Preţul 80 b. (plus 6 b. porto.)

„Pintea Vitézul", tradiţiunĭ legende şi schiţe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul*. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradiţiunĭ şi istorisirĭ din tóte părţile, pe unde a umblat Pintea. Preţul 40 banĭ plus 6 banĭ porto.

„Românul in sat şi la óste". Acesta este titlul unei nouĕ cărticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul şi meritatul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Preţul 20 b., cu posta 26 b.

„David Almăşianu", schiţe biografice de *Ioan Popea*. Broşura acésta, presentă şi multe momente de însemnătate istorică. Preţul 60 b. (cu posta 66 b.)

„Reflexiunĭ fugitive" la cap. I din cartea lui Dr. Rethi Làszló întitulat „Az oláh nyelv és nemzet megalakulàsa", scrisă de Arghirobarb. Preţul 40 banĭ. (+ 56 p.)

Viaţa şi operile lui Andreiŭ Mureşianu, studiu istoric-literar de Ioan Raţiu, prof. ord. la preparandia din Blaşiŭ. Preţul 2 cor.. plus porto 10 banĭ. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blaşiŭ.

„Pentru memoria lui Avram Iancu", apelul dat către ministerul de interne D. Percz I prin d-l Dr. Amos *Frâncu* în causa fondului pentru monumentul lui Iancu. Preţul este 1 corónă. In România 2 lei plus 5 banĭ porto.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traducere de Teodor V Păcăţian. Preţul 2 cor. (+ 10 b. porto).

„Ţĕranul român şi ungur din Ardeal", studiu psihologic poporal de I. *Paul*. Preţul 1 cor. (+ 5 b. porto).

Mânăstirea Putna în Bucovina de Iraclie *Porumbescu*. Preţul 20 b. (+ 3 b. porto.)

„Supplex Libellus Valachorum", memoriul presentat împĕratului Leopold II. de către episcopii Bob şi Adamovicĭ în numele poporului român din Transilvania la anul 1791. Textul original latinesc şi alăturea de acesta traducerea românéscă făcută de profesorul Dr. E. *Dăianu*. Sibiiu, „Tipografia" societate pe acţiunĭ. Un esemplar broşat costă 1 corónă (plus 5 banĭ porto). Se află de vêndare la Tipografia *„A. Mureşianu"*.

„Castelul din Carpaţĭ", roman din viéţa poporului român din Ardeal, de Jules *Verne*, tradus de d-l Dr. Victor *Onişor* cu o prefaţă de Dr. Eliă *Daianu* (Tiparul „Tipografia" societate pe acţiunĭ Sibiiu). *Se află de vêndare la Tipografia „A. Mureşianu" Braşov.* Esemplarul broşat ediţ. poporală *1 cor. 60*, broşat ed. de lux *2 cor 40* (plus 10 b. porto), legat *4 cor.* (plus 20 b. porto). O carte fórte interesantă, care n'ar trebui sĕ lipséscă de pe masa nicĭ unui Român.

Publicare de licitaţie cu oferte.

Pentru a se **da în antreprisă asortarea cu 250 petri** drept semne de graniţă pe hotarul comunei Braşov, se va ţine la *21 Maiŭ a. c. 10 óre a. m.* o licitaţie cu oferte în oficiul economic orăşenesc, la care se invită toţi de amatori de astfel antreprinderĭ

Condiţiunile de ofertare şi condiţiunile pentru pertractarea ofertelor, precum şi cele pentru asortare, se pot lua în vedere de către interesaţi până la ḍiua pertractării ofertelor în oficiul economic orăşenesc între órele 8—12 a. m.

Braşov, 1 Maiŭ 1902.

Magistratul orăşenesc.

Bursa de Bucuresci

din 1 Maiu 1902

Valorĭ	Dobêndă	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Renta amortisabilă	5%	Apr.-Oct	95.½
„ „ Impr. 1892	5 „	Ian.-Iul.	97.—
„ „ din 1893	5 „	„ „	97.—
„ „ 1894 int. 6 mil.	5 „	Apr.-Oct.	83.¾
„ „ Impr. de 32½ mil.	4 „	Ian.-Iul.	88.¾
„ „ Impr. de 50 mil.	4 „	„ „	85.¼
„ „ Impr. de 274 m. 1890	4 „	„ „	85.½
„ „ Impr. de 45 m. 1891	4 „	„ „	86.½
„ „ Im. de 120 mil. 1894	4 „	„ „	85.½
„ „ Impr de 90 mil. 1896	4 „	„ „	85.½
Oblig. de Stat (Conv. rurale)	6 „	Mai-Nov.	—.—
„ Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	—.—
„ comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.-Iul.	—.—
„ „ „ din 1884	5 „	Mai-Nov	—.—
„ „ „ din 1888	5 „	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5 „	Mai-Nov.	—.—
Scrisurĭ fonciare rurale	5 „	Ian.-Iul.	95.¾
Scris. fonciare rurale din 1890	4 „	„ „	84 ⅜
„ „ urbane Bucuresc	5 „	„ „	83.—
„ „ „ Iaşĭ	5 „	„ „	77.—
Oblig. Soc. de basalt artificialĭ	6 „	„ „	—.—
	V. N.		—.—
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v.	
Banca Nation. ult. iv. 85.—	500	intr. v.	—.—
Banca agricolă	500	160 v.	2290
Dacia România ult. div. 35 lei	200	intr. v.	255.—
Naţionala de asig. ult. div. lei 43	200	„ „	167.—
Soc. bazalt artif. ult. div. lei 30	200	„ „	396.—
Soc. rom. de constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	399.—
Soc. rom. de hârtie ult. — —	100	„ „	—.—
„Patria" Soc. de asig. ult. 4 lei	100	„ „	—.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	—.—
„ „ „ „ 2 em. u. d. 0	1000	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 l.	300	„ „	—.—
„Bistriţa" soc. p. f. hârtii 30 l	1000	„ „	—.—
Sociat. p. constr de Tramaxs	200	„ „	—.—
20 francĭ aur	—	„ „	—.—
Fabricile Unite de gazóse.	12	„ „	—.—

Scompturĭ:

Banca naţ. a Rom.	6%	Paris	3%
Avansurĭ pe efecte	7 „	Petersburg	5%
Banca agricolă	9-10%	Berlin	3—
Londra	3 —	Belgia	3—
Viena.	3½	Elveţia	3½

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 1 Maiu 1902.

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilograme dela	până la
Grâu Bănăţenesc	80	9.25	9.40
Grâu dela Tisa	80	9.20	9.30
Grâu de Pesta	80	9.20	9.80
Grâu de Alba regală	80	.—	.—
Grâu de Bácska	80	—	.—
Grâu unguresc de nord	80	.—	.—
Grâu românesc	80	—	.—

Sĕminţe vechĭ orĭ noue	Soiul	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilograme dela	până la
Sĕcara		0—72	7.25	7.55
Orz	nutreţ.	60—62	6.80	7.20
Orz.	de rachiu	62—64	6 10	6.20
Orz.	de bere	64—66	5.80	5 95
Ovĕs		—	—	—
Cucuruz	bănăţên	75	—	—
Cucuruz	alt soiu	73	—.—	—.—
Cucuruz	„ „			
Hirişcă			4.50	5.—

Producte div.	Soiul	Cursul per 100 de chilograme dela	până
Săm. de trifoiŭ	Luţernă ungur.	48.—	51.—
„	„ transilvană	38.—	42.—
„	„ bănăţénă	45.—	48.—
„	„ roşiă	—.—	—.—
Ulei de rapiţă	rafinat duplu	— —	—.—
Ulei de in		—.—	—.
Unsóre de porc	dela Pesta	56.75	57.25
„ „	dela ţéră	— —	—.—
Slănină	svêntată	47.25	47.75
Prune	din Bosnia	—.—	—.—
„		—.—	—.—
Lictar	Slavon şi Serbia	—.—	—.—
„	din Serbia în s.	17.50	18.—
Nucĭ	slavon nou	—.	—.—
Gogoşĭ	sêrbesc	—.—	—.—
„	din Ungaria	—.—	—.—
Miere	ungurescĭ	—.—	—.—
„	sêrbescĭ	—.—	—.—
Céră	brut	—.—	—.—
Spirt	Drojdiuţe de s.	— —	—.—

Cursul losurilor private

din 30 April 1902.

	cump.	vînd.
Basilica	19 05	20 10
Credit	433 —	437.—
Clary 40 fl. m.	173 —	177.—
Navig pe Dunăre.	— —	—.—
Insbruck	84.	89.—
Krakau	76 —	78.—
Laibach	71 —	78 —
Buda	— —	— —
Palffy	193.—	200.—
Crucea roşie austriacă	187.—	19 —
„ „ ung.	57.25	58 25
„ „ ital	29 60	30 60
Rudolf	80.—	88 —
Salm	236 —	240.—
Salzburg.	79.	82 —
St. Genois	270. —	280.—
Stanislau	—.—	— —
Trientine 4½% 100 m. c.	425 —	429.—
„ 4% 50	42.50	44 50
Waldstein	62.—	65 —
„ de 10 francĭ	55 —	57 —
Banca h. ung. 4%	—.—	— —

Cursul la bursa din Viena.

Din 5 Maiu n. 1902

Renta ung. de aur 4%	120.20
Renta de corône ung. 4%	97.75
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	121 20
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	101.30
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	121.20
Bonurĭ rurale ungare 4%	97.30
Bonurĭ rurale croate-slavone	97.—
Impr. ung. cu premii	203.50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	162 50
Renta de argint austr.	101.70
Renta de hârtie austr.	101.60
Renta de aur austr.	120.40
Losurĭ din 1860.	153.50
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	15.98
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	687.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	671.—
Napoleondorĭ	19.09
Mărcĭ imperiale germane	117.27½
London vista	240.30
Paris vista	95.42½
Rente austr. 4% de corône	99 60
Note italiene	93.45

Cursul pieţei Braşov.

Din 6 Maiu n. 1902.

Bancnota rom.	Cump.	18.98	Vênd.	19.02
Argint român.	„	18.40	„	18.44
Napoleond'orĭ.	„	19.—	„	19.10
Galbenĭ	„	11.30	„	11.40
Ruble Rusescĭ	„	126.—	„	127.—
Mărcĭ germane	„	58.50	„	—.—
Lire turcescĭ	„	10.72	„	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	„	101.—

195 – 1902
végrh. szám.

Árverési hirdtemény.

Alulirt birosági végrehajtó az 1881. évi LX t.-cz. 1902. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a zernesti kir. járásbiróság 1899 evi Sp. 627/18 számu végzése következtében Dr. Leményi Jenő brassói ügyvéd által képviselt Sdraila P. I. Nicolae almásmezői lakós javára Sdraila Mária férj, Péter és t. almásmezői lakósok ellen 800 kor. s jár. erejéig 1902 évi Márczius hó 17-n foganatósitott kielégitési végrehajtás utján le foglalt és 799 kor. becsült következő ingóság k, u. m. tehenek, juhok, sertések, stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a Zernesti kir. járásbiróság 1902-ik évi V. 92/2 számu végzése folytán 800 kor. tőkekövetelés ennek 1899 évi Január hó 20 napjától járó 8% kamatai, és összesen 426 kor 04 fillérben biróilag mér megallapitott költségek erejéig Almásmezőn Sdraila Anna és Mária lakásán leendő eszközlésere **1902 Május hó 13 napjának délelőtt 11 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingoságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §.a értelmében készpénzfizetés mellet, a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáro alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták, és azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik

Kelt Zernesten, 1902 évi Aprilis ho 26 napján.

HUSZAR VILMOS,
kir. bir. vegrehajtó.

510,1—1.